

Брачен договор е лек за лесен развод

Основниот идеал во бракот е љубовта да трае вечно, но кога ќе престане, тогаш се јавуваат имотните проблеми, а решавањето на тие семејни конфликти често може да биде тешко и да трае со години.

Според професорот Ангел Ристов од правниот факултет „Јустинијан Први“, во брачните и семејните односи, доверителите и извршителите најчесто се соочуваат со проблеми поврзани со заедничката сопственост на брачните партнери, односно што влегува во посебниот, а што влегува во заедничкиот имот. Се поведуваат, вели тој, судски спорови за утврдувањето на уделот во заедничкиот имот со кои се одолжува извршувањето.

Ристов открива дека со Граѓанскиот законик, кој е во подготовка, се предлага промена на постојниот режим на заедничка сопственост на брачните партнери во сопственост на еднакви делови, ако пред тоа не склучат брачен договор, кој исто така не е регулиран во актуелното македонско законодавство.

За разлика од другите европски држави и за разлика од постсоцијалистичките држави што ги реформираа своите семејни законодавства, Македонија доцни многу, бидејќи сè уште го немаме регулирано брачниот договор. Брачниот договор е таков вид договор со кој идните или постојните брачни партнери ги уредуваат своите имотни односи за време на бракот, но и последиците по престанокот на бракот или на разводот на бракот. Со тоа им се остава поголема автономија или слобода на брачните другари според својата волја или потреба да ги уредат имотните односи, на начин што е поинаков од законскиот имотен режим - вели тој.

Ристов појаснува дека во согласност со законските дефиниции, посебен имот е имотот што го имале брачните другари пред бракот, но и за време на бракот што го добиле по основа на наследство или подарок, додека сè што ќе стекнат за време на бракот со работа се смета за заеднички имот. Постојниот режим на заедничка сопственост нужно или неминовно бара судот да утврдува удел. Ваквите многубројни парници, каде што се утврдува уделот, посочува тој, ги оптоваруваат судството, правната сигурност, намирувањето на до-

верителите, прават голем број проблеми за граѓаните, а најтешко влијание имаат врз децата на разведени родители, кои со години се влечаат по судови за да утврдат поголем удел во тој заеднички имот.

Од тие причини се предлага да се воведат режим на сопственост каде што тие делови се определени, значи на секој од брачните другари да му припаѓа половина. Но имате можност и да не се применува тој режим ако склучите брачен

договор, каде што можете да се договорите имотот да биде 30 спрема 70, 40 спрема 60, или, пак, посебен имот. Во секој случај, ова е една од поновите реформи во современите законодавства каде што се увидело дека на тој начин, ако не сте склучиле брачен договор, имате 50 отсто поделба и на тој начин имате многу почиста ситуација и немате потреба да одите на суд да се докажува уделот - вели тој.

Во Комората на извршители по-

сочуваат дека се случува граѓани да се жалат дека постојат ситуации кога предмет на извршување поради долг бил заедничкиот имот што го направил едниот брачен партнер. Професорот Ристов појаснува дека ако посебниот дел од имотот на партнерот не е доволен за да се намири долгот, тогаш се навлегува во заедничкиот имот, но во делот на партнерот што го направил долгот.

Ако долговите не влегуваат во потребите на заедничкото дома-

ќинство, тие се намируваат првично со посебниот дел од имотот на партнерот. Ако тој не е доволен, тогаш се навлегува во оној дел што тие заедно го стекнале во времетраењето на брачната заедница. На пример купиле автомобил, во тој случај извршителот ќе може да бара извршување на половина од автомобилот и да се продаде автомобилот... Но не може брачниот партнер да одговара со својот дел. Ако не е доволен тоа, ќе се чека понатаму должникот да се стекне со имот. Не може другиот да одговара со својот дел од заедничкиот имот. Ако се води станот на име на партнерот што ги направил долговите, првин треба да се утврди дали е тоа приватна сопственост или станува збор за стан што заеднички го купиле партнерите. Ако е негова сопственост, во тој случај целиот стан ќе може да биде предмет на извршување. Ако е во заедничка сопственост, се утврдува удел и тука се создава проблем. Најчесто извршителите одат на претпоставка на една половина и извршуваат една половина - го продаваат станот и другата половина му ја даваат на другиот партнер. Ако не е доволно, посегнуваат по други средства или чекаат. Истото тоа важи и за вонбрачни партнери, бидејќи тие се изедначија со брачните партнери - вели Ристов.

Тој нагласува дека Граѓанскиот законик најголеми реформи ќе претрпи токму во сферата на семејното законодавство, затоа што, како што наведуваат експертите, нема претрпено поголеми значајни реформи со децении.

Под покровителство на професорот Гале Галев, кој е раководител на овој проект, веќе се завршени два дела - делот за облигациски односи, книга трета, и делот за наследноправни односи, книга четврта. Комисијата за семејно право, под водство на професорот Дејан Мицковик, веќе работи на делот семејноправни односи, за кој можам да кажам дека ќе претрпи најголеми промени, имајќи предвид дека брачните и семејните односи не ја одминуваат ниту Македонија бидејќи имаме голема експанзија на разводи на бракови, а тие разводи на бракови создаваат голем број други проблеми и рефлексии на други институти од семејното право - посочува Ристов.

Ако сопругата се здебели, ќе плаќа пенали

За разлика од европско-континенталното право, каде што предмет на брачен договор може да бидат само имотни односи, англосаксонското право дозволува да се уредуваат и личните односи.

Договорите со кои се уредуваат личните односи најчесто имаат бизарни клаузули. Таква е на пример клаузулата на неверство во брачниот договор помеѓу холивудските актери Кетрин Зета Џонс и Мајкл Даглас, која предвидува дека ако Мајкл Даглас ја изневери Кетрин Зета Џонс, тоа ќе го чини неколку милиони долари. Имате клаузули што предвидуваат да може да дојде свекрвата на гости, но да не смее да преспие; ако сопругата покачи неколку килограми од првичните, пред да стапи во брак, ќе треба да пла-

ќа одредени казни пенали. Дури имате клаузула 'но дајперс' - брачните партнери се договараат да немаат деца, како и клаузула кој ќе го земе кучето... па до уредување сексуални односи - некои партнери се договараат да имаат сексуални односи трипати во неделата, некои двапати во денот итн. Значи ваквиот концепт е неприфатлив во европско-континенталното право, каде што предмет на брачен договор може да бидат само имотни односи. Во нашето право ваквите клаузули ќе се сметаат за ништовни. Не може судот да утврдува дали некој изневерил или не изневерил, кога ние одамна го исфрливме тој концепт на утврдување вина кај разводот на брак. Значи, бракот е неуспешен и се разведува.

Плакета за најуспешен извршител

Комората на извршители на Македонија (КИРМ) му додели плакета за успешно извршување на извршителската дејност за 2015 година на Гордан Станковиќ, извршител именуван за подрачјето на Основен суд Скопје 1 и Основен суд Скопје 2.

Плакетата се доделува секоја година, изминативе три години, на извршителот што во текот на годината наплатил најмногу средства за доверителите. Целта е поттикнување на ефикасноста на извршување на судските одлуки.

Станковиќ, како што посочува, изминатава година наплатил 560 милиони денари, најмногу од правни лица.

Постоенето на правична пресуда сама по себе нема никакво значење ако нема реализација. Правилното и навремено извршување на судските одлуки е од клучно значење за функционирањето на целокупниот правен систем и на остварување на правата на странките - вели Станковиќ.

Со „заедничкото родителство“ добиваат сите

Децата се тие што најмногу страдаат при развод на родителите, едногласни се експертите. Осум од десет родители што ја преземаат грижата за децата по разводот се мајки. Бидејќи сегашниот систем произведува повеќе незадоволство отколку задоволство, од првата детска амбасада во светот „Меѓаши“ се залагаат за воспоставување на т.н. правен институт „Заедничко родителство“.

Со еднакво и заедничко родителство и по разводот сите обврски би биле сразмерно поделени. Двајцата родители ќе имаат еднакво време на видување со детето, за негова грижа, воспитување и правилен раст и развој, но и еднакви финансиски обврски за потребите на детето - вели директорот на „Меѓаши“, Драги Змијанац.

Од првата детската амбасада уверуваат дека на овој начин ќе се избегне проблемот со некавалитетното родителствување, но и со наплатата на алиментацијата. Поранешните брачни партнери, вели Змијанац, наместо да навлегуваат во конфликт околу децата, ќе имаат заедничка цел да му се посветат максимално на своето

дете, на кое двајцата родители му се потребни еднакво.

Со заедничкото родителство и по разводот добиваат сите. Детето ќе има двајца родители што еднакво ќе се грижат и ќе вложуваат не само време туку и пари за неговиот правилен раст и развој. Нема да има родители што сами ќе го поднесат товарот со секојдневните обврски околу децата. А нема да има ниту родители што ќе бидат третирани само како плаќачи на алиментација, без да имаат можност посериозно да се вклучат во одгледувањето на своите деца. Со споделеното родителство и по разводот ќе се избегнат недоразбирањата што се појавуваат кога родителот не сака да плаќа алиментација за детето и покрај извршната судска пресуда.

А ова ќе му помогне и на судот да не се мачи за утврдување на висината на алиментацијата, затоа што еднаквото старателство подразбира не само еднакво количество и право на време за грижа и воспитување на детето туку и еднакво финансирање во согласност со висината на средствата на двајцата родители за потребите на детето - објаснува првиот човек на „Меѓаши“.